

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 16/2005 vp

Hallituksen esitys laiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksis- ta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 22 päivänä syyskuuta 2005 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain 18 §:n muuttamisesta (HE 127/2005 vp).

- hallitussihteeri Virpi Korhonen, sosiaali- ja terveysministeriö
- kehittämisspällikkö Tomi Ståhl, Kansaneläkelaitos
- johtava ylilääkäri Rauno Mäkelä, A-klinikkasäätiö.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut päihdeasiamies.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

HALLITUKSEN ESITYS

Ehdotuksen tarkoituksena on kannustaa erityisesti päihdeongelmaisten pitkäaikaistyöttömien kuntoutumista työelämään sekä parantaa heidän toimeentuloaan maksamalla heille päihdekuntoutuksen ajalta kuntoutusrahaa. Tavoitteen toteuttamiseksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annettua lakia (566/2005) ehdotetaan muutettavaksi siten, että kuntoutusrahaan oikeuttavan päihdehuoltolain mukaisen yksilökohtaisen kuntoutuk-

sen edellytyksenä oleva vaatimus kuntoutukseen hakeutumisesta työpaikan hoitoonohjausjärjestelmän tai työterveyshuollon kautta poistettaisiin.

Esitys liittyy vuoden 2006 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää tärkeänä hallituksen esityksen tavoitetta parantaa työttö-

mien mahdollisuuksia palata työelämään helpottamalla heidän pääsyään päihdekuntoutukseen. Valiokunta katsoo, että hallituksen esityksellä

parannetaan kuntoutujien välistä yhdenvertaisuutta ja samalla turvataan perustuslain edellyttämää oikeutta toimeentuloon. Työttömien hakeutuminen tarpeenmukaiseen päihdekuntoutukseen helpottuu, kun yksilökohtaisen kuntoutuksen edellytyksenä oleva vaatimus kuntoutukseen hakeutumisesta työpaikan hoitoonohjausjärjestelmän tai työterveyshuollon kautta poistetaan. Valiokunta pitää hyvänä, että ohjautumistavalle ei enää aseteta erityisvaatimuksia vaan ohjautuminen voi tapahtua yhtä hyvin niin terveydenhuollon, sosiaalihuollon kuin päihdehuollon erityispalvelujenkin kautta. Kun kuntoutusrahan saaminen ei enää jatkossa ole sidottu siihen, mitä kautta kuntoutukseen ohjautuminen on tapahtunut, parantuu kuntoutujan ja hänen perheensä toimeentulo kuntoutuksen ajalta ja siten kynnys hoitoon hakeutumiseen madaltuu.

Lakiehdotuksen mukaan kuntoutusrahan oikeuttaa vain kuntoutus, joka on tarpeellista päihdeongelmaisen työelämään pääsemiseksi, työelämässä pysymiseksi tai työelämään palaamiseksi. Tästä syystä tulee kuntoutuksen tarpeellisuuden perusteluihin kiinnittää erityistä huomiota kuntoutusrahahakemusta tehtäessä. Valiokunta toteaa, että hakemuksen laatimisesta olisi hyvä ohjeistaa hoitohenkilökuntaa.

Nykyisen lainsäädännön perusteella kuntoutusrahan oikeuttavana kuntoutusmuotona pidetään vain ympärivuorokautista laituskuntoutusta. Päihdehuollon kuntoutusta tehdään kuitenkin enenevästi myös erityyppisissä kuntouttavissa päiväkeskuksissa, joissa on mahdollisuus saada kokopäiväistä kuntoutusta. Päiväkuntoutus voi olla perusteltua esimerkiksi laituskuntoutuksen jatkeena tai erillisenä kuntoutusjaksona.

Valiokunta pitää tarpeellisena lainsäädännön kehittämistä niin, että kuntoutusrahan oikeuttavaksi hyväksyttäisiin myös kokopäiväinen avohuollon kuntoutus. Se paitsi helpottaisi päihdeongelmaisen mahdollisuuksia hakeutua päihdekuntoutukseen myös samalla vähentäisi kuntoutuksen järjestämiskustannuksia. Päihdekuntoutuspalvelujen lisääntynyt tarve jää nykyisin liian usein tyydyttämättä kuntoutuspalvelujen kustannuksiin kunnissa varattujen riittämättömien määrärahojen vuoksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Valto Koski /sd
vpj. Eero Akaan-Penttilä /kok
jäs. Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löfv /r
Riikka Moilanen-Savolainen /kesk
Leena Rauhala /kd

Juha Rehula /kesk
Paula Risikko /kok
Arto Seppälä /sd
Osmo Soininvaara /vihr
Raija Vahasalo /kok
Erkki Virtanen /vas
vjäs. Jaana Ylä-Mononen /kesk (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.